

20.12.2017

MIETINTÖLUONNOS

johon sisältyy päätöslauselmaesitys, joka ei liity lainsäädäntöön esityksestä neuvoston päätökseksi Euroopan yhteisön ja Komorien liiton välisen kalastuskumppanuussopimuksen irtisanomisesta (14423/2017 – C8-0447/2017 – 2017/0241(NLE) – 2017/2266(INI))

Kalatalousvaliokunta

Esittelijä: João Ferreira

SISÄLTÖ

Sivu

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS, JOKA EI LIITY LAINSÄÄDÄNTÖÖN.....	3
---	---

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS, JOKA EI LIITY LAINSÄÄDÄNTÖÖN

**esityksestä neuvoston päätökseksi Euroopan yhteisön ja Komorien liiton välisen kalastuskumppanuussopimuksen irtisanomisesta
(14423/2017 – C8-0447/2017 – 2017/0241(NLE) – 2017/2266(INI))**

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon esityksen neuvoston päätökseksi (14423/2017),
 - ottaa huomioon Euroopan yhteisön ja Komorien liiton välisen kalastuskumppanuussopimuksen¹,
 - ottaa huomioon neuvoston Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 43 artiklan ja 218 artiklan 6 kohdan toisen alakohdan a alakohdan mukaisesti esittämän hyväksyntää koskevan pyynnön (C8-0447/2017),
 - ottaa huomioon [...] antamansa lainsäädäntöpäätöslauselman esityksestä päätökseksi²,
 - ottaa huomioon laittoman, ilmoittamattoman ja sääntelemättömän kalastuksen ehkäisemistä, estämistä ja poistamista koskevasta yhteisön järjestelmästä, asetusten (ETY) N:o 2847/93, (EY) N:o 1936/2001 ja (EY) N:o 601/2004 muuttamisesta sekä asetusten (EY) N:o 1093/94 ja (EY) N:o 1447/1999 kumoamisesta 29. syyskuuta 2008 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1005/2008³ (LIS-asetus) ja erityisesti sen 8 artiklan 8 kohdan,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 99 artiklan 2 kohdan,
 - ottaa huomioon kalatalousvaliokunnan mietinnön ja kehitysvaliokunnan lausunnon (A8-0000/2018),
- A. ottaa huomioon, että Euroopan yhteisön ja Komorien liiton (jäljempänä 'Komorit'), välisessä kalastuskumppanuussopimuksessa määrätään, että kumpi tahansa sopimuspuoli voi irtisanoa sopimuksen vakavista syistä, jotka voivat liittyä muun muassa laittoman, ilmoittamattoman ja sääntelemättömän kalastuksen (LIS-kalastus) torjumista koskevien sitoumusten noudattamatta jättämiseen;
- B. toteaa, että laiton kalastus on suuri uhka meren luonnonvaroilta maailmanlaajuisesti, koska se köyhdyttää kalakantoja, tuhoaa meren elinympäristöä, asettaa rehelliset kalastajat epäsuotuisaan asemaan ja tuhoaa rannikkoyhteisöjen elinkeinot erityisesti kehitysmaissa;
- C. katsoo, että EU:n olisi toteutettava kaikkia mahdollisia toimia sen varmistamiseksi, että kolmansien maiden kanssa tehdyt kestävästä kalastuksesta koskevat sopimukset tuovat etua

¹ EUVL L 290, 20.10.2006, s. 7.

² Hyväksytyt tekstit, P8_TA (0000)0000.

³ EUVL L 286, 29.10.2008, s. 1.

sekä EU:lle että asianomaisille kolmansille maille niiden paikallisväestö ja kalastusala mukaan lukien;

- D. toteaa, että Euroopan yhteisön ja Komorien liiton välistä kalastuskumppanuussopimusta koskevan pöytäkirjan yleisenä tavoitteena oli lisätä kalastusalan yhteistyötä EU:n ja Komorien välillä molempien osapuolten hyväksi luomalla kumppanuuspuitteet, joilla pyritään kestävään kalastuspolitiikkaan samalla kun hyödynnetään kalavaroja kestävästi Komorien talousvyöhykkeellä ja varmistetaan saatavilla olevista kalavarojen ylijäämistä asianmukainen osuus, joka vastaa EU:n laivastojen intressejä;
- E. toteaa, että ETY:n ja Komorien väliset ensimmäiset kalastussopimukset saivat alkunsa vuonna 1988 ja että ETY:n ja EU:n jäsenvaltioiden laivastoilla on siitä lähtien ollut mahdollisuus kalastaa useiden täytäntöönpanopöytäkirjojen mukaisesti;
- F. toteaa, että kalastusala käsittelevän UNCTAD:n raportin ”Fishery Exports and the Economic Development of Least Developed Countries” mukaisesti alakohtainen yhteistyö ei ole edistynyt alkuvaihetta pidemmälle eikä sillä ole ollut juurikaan vaikutusta kalastusalaan, saaliiden purkamista koskeviin edellytyksiin, seuranta- ja valvontavalmiuksiin, tieteelliseen kehitykseen tai kalastajien ja tarkkailijoiden tekniseen koulutukseen; toteaa, että hinta, joka EU maksaa Komoreille tonnista kalaa (tonnikala), on suunnilleen 15 prosenttia arvioidusta tukkuhinnasta tonnia kohden;
- G. toteaa, että Komoreille ilmoitettiin 1. lokakuuta 2015, että on mahdollista, että se todetaan yhteistyöhön osallistumattomaksi kolmanneksi maaksi, koska se ei ollut valvonut asianmukaisesti Komorien lipun alle rekisteröityjä aluksia; toteaa, että vaikka EU totesi Komorit yhteistyöhön osallistumattomaksi maaksi toukokuussa 2017, luetteloi sen sellaiseksi heinäkuussa 2017 ja antoi ”punaisen kortin”, maa ei siitä huolimatta ole toteuttanut tarvittavia toimenpiteitä havaittujen ongelmien korjaamiseksi ja LIS-kalastuksen torjumiseksi;
- H. ottaa huomioon, että EU ja sen jäsenvaltiot jatkavat yhteistyötä Komorien kanssa useilla aloilla; toteaa, että EU voi peruuttaa kalastuskumppanuussopimuksen irtisanomisen (jos tarvittavat korjaavat toimenpiteet toteutetaan) ja että tämän sopimuksen irtisanominen ei sulje pois sitä, että tulevaisuudessa neuvotellaan toisesta sopimuksesta tai muusta kalastusalan kumppanuuden muodosta;
1. pitää valitettavana, että Komorit ei ole toteuttanut tarvittavia korjaavia toimenpiteitä havaittujen ongelmien ratkaisemiseksi ja LIS-kalastuksen torjumiseksi;
 2. muistuttaa, että tehokas lippuvalvonta on tärkeää, koska sen puuttuminen on LIS-kalastuksen perimmäinen syy; katsoo, että Komorien olisi täytettävä sen lipun alla purjehtivien alusten valvontaa ja tarkkailua koskevat kansainvälisen oikeuden mukaiset velvoitteensa; uskoo vahvasti, että valvonnan ja kalastuslupien puuttuminen antaa tällaisille aluksille mahdollisuuden harjoittaa LIS-kalastusta rankaisematta;
 3. katsoo, että Komorien olisi tehtävä edelleen yhteistyötä EU:n kanssa ja tartuttava tähän tilaisuuteen toteuttaakseen tarvittavat toimenpiteet laittomaan kalastukseen puuttumista koskevien valmiuksiensa parantamiseksi;

4. pitää valitettavana, että vaikka EU:n ja Komorien välillä on melkein 30 vuoden ajan ollut kalastuskumppanuussopimuksia, joiden yhtenä osana on ollut yhteistyö ja Komorien kalastusalan kehittäminen, alan kehityksessä ei ole saavutettu tuntuvampia tuloksia myöskään sellaisilla osa-alueilla kuin seurantaa ja valvontaa koskevat valmiudet, tieteellinen kehittäminen sekä kalastajien ja tarkkailijoiden tekninen koulutus;
5. katsoo, että käytettävissä olevat kehitysyhteistyövälineet, erityisesti Euroopan kehitysrahasto (EKR), on liitettävä entistä tehokkaammin yhteen kalastusalan valmiuksien kehittämistä koskevan yleisen tuen kanssa;
6. korostaa, että LIS-kalastusta on torjuttava maailmanlaajuisesti ja että valtioita on kannustettava suhtautumaan velvollisuuksiinsa vakavasti ja toteuttamaan kalastusalaansa koskevat tarvittavat uudistukset;
7. on komission ja neuvoston kanssa samaa mieltä siitä, että on sovellettava LIS-asetuksen 38 artiklan 8 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä, jotka koskevat Komorien kanssa tehtyjen mahdollisten voimassa olevien kahdenvälisen kalastussopimusten irtisanomista, jos niissä määrätään sopimuksen päättämisestä siinä tapauksessa, että Komorit jättää noudattamatta antamiaan sitoumuksia LIS-kalastuksen torjunnan osalta;
8. katsoo kuitenkin, että irtisanominen ei saa merkitä EU:n ja Komorien välisen yhteistyön päättymistä kalastusalalla; kehottaa komissiota pyrkimään varmistamaan, että suhteet voidaan muodostaa mahdollisimman pian uudelleen lähtien siitä, että kalastusyhteisöjä ja pienimuotoista kalastusta olisi pidettävä maan kehityksen kannalta keskeisinä, minkä vuoksi olisi edistettävä investointeja ja teknistä tukea seuraavilla aloilla:
 - kalastushallintoa ja kalastuksen hallintaa koskeva järjestelmä, lainsäädäntö, institutionaaliset mekanismit, henkilöstöresursseja (kalastajat, tutkijat, tarkastajat jne.) koskevien valmiuksien ja Komorien perinteisiin pyydyksiin ja kaloihin liittyvien kaupallisten ja kulttuuristen arvojen kehittäminen
 - seuranta ja tieteelliset valmiudet, rannikoiden suojelevalmius sekä tarkkailua, valvontaa ja laadunvalvontaa koskevat valmiudet
 - kalan jäädytykseen, jakeluun ja jalostukseen liittyvien laitosten perustaminen
 - purkamiseen ja turvallisuuteen liittyvän infrastruktuurin rakentaminen ja ajan tasalle saattaminen satamissa
 - pienimuotoista kalastusta harjoittavan laivaston uudistaminen turvallisuuden, merellä olemiseen liittyvien valmiuksien ja kalastuskapasiteetin parantamiseksi;
9. kehottaa komissiota ja neuvostoa tiedottamaan toimivaltansa mukaisesti parlamentille välittömästi kaikista tähän prosessiin liittyvistä tapahtumista;
10. kehottaa puhemiestä välittämään parlamentin kannan neuvostolle ja komissiolle sekä jäsenvaltioiden ja Komorien liiton hallituksille ja parlamenteille.

PERUSTELUT

Komorien liitto (Komorit) on kolmen pääsaaren ryhmittymä, joka sijaitsee läntisellä Intian valtamerellä Itä-Afrikan rannikon edustalla. Saariryhmään, joka on ollut itsenäinen vuodesta 1975, kuuluu myös Ranskan suvereniteetin alainen neljäs saari Mayotte.

Vuoden 2013 tietojen mukaan Komorien asukasluku on noin 734 000. Historiallisen taustan, poliittisen epävakauden ja luonnonvarojen käytön vaikeuden vuoksi Komorit kuuluu vähiten kehittyneisiin maihin, ja sen talous on suuresti riippuvainen ulkomaisista avustuksista ja teknisestä tuesta.

Kalatalousala on maan toiseksi suurin toimiala maatalouden jälkeen, ja sitä pidetään strategisena prioriteettina. Sen osuus työpaikoista on 10 prosenttia ja BKT:stä 8 prosenttia (vuoden 2013 tiedot). Prosenttiosuuksista käy kuitenkin ilmi, että alan merkitys talouden ja työllisyyden kannalta on vähentynyt, mikä johtuu sen alttiudesta ulkoisille tekijöille – kaikki kotimainen toiminta (8 000 kalastajaa) on pienimuotoista kalastusta, jossa käytetään joko pieniä 6–7 metrin pituisia lasikuituveineitä, joiden moottoriteho on korkeintaan 25 hevosvoimaa ja joiden tekniset välineet ovat äärimmäisen alkeellisia, tai moottorittomia kanootteja.

Komorien talousvyöhykkeellä voidaan hyödyntää lähinnä suurten pelagisten kalojen (tonnikala ja miekkakala) kantoja arviolta 33 000 tonnia vuodessa, mutta paikallisten kalastajien vuotuiset saaliit ovat noin 16 000 tonnia. Loput kaloista jäävät ulkomaisten laivastojen saaliiksi, ja ne puretaan muualla. Kalat jalostetaan myös Komorien ulkopuolella, paikallisen laivaston pyydystämät kalat mukaan luettuina.

Euroopan unionin (ja sen edeltäjien) ja Komorien kahdenväliset kalastussuhteet saivat alkunsa vuonna 1988. Vuodesta 2006 alkaen suhteiden perustana on kuitenkin ollut kalastuskumppanuussopimus, joka mukaisesti taloudellinen korvaus muodostuu kahdesta erillisestä osasta: kalavarojen hyödyntämismahdollisuus ja paikallisten valmiuksien kehittämisen alakohtainen tuki.

Tässä mietinnössä tarkasteltavan sopimuksen taloudellisen korvauksen kokonaismäärä oli 1 845 750 euroa, josta noin 49 prosenttia oli varattu alakohtaiseen tukeen. Sopimuksessa myönnettiin (Espanjan, Ranskan ja Portugalin kesken jaettavaksi) 45 kalastuslupaa nuottaa käytäville tonnikala-aluksille ja 25 lupaa pintasiima-aluksille. Tässä sopimuksessa edellytettiin myös sen nojalla toimivia EU:n aluksia palkkaamaan aluksille vähimmäismäärä komorilaista miehistöä, ja siihen sisältyi kalastettavia lajeja koskeva yksinoikeuslauseke.

Sopimuksessa ja siihen liittyvässä pöytäkirjassa määrättyistä ehdoista huolimatta sopimuksen täytäntöönpanoon kohdistui erityisesti merirosvousta koskevia erilaisia rajoituksia, minkä vuoksi näitä kalastuslupia ei käytetty. Kun Komorit osallistui samaan aikaan laitonta, ilmoittamatonta ja sääntelemätöntä kalastusta (LIS-kalastus) koskevan asetuksen vastaisiin toimiin erityisesti sallimalla LIS-kalastukseen osallistuneiden alusten lippuvaltion vaihdon, sen seurauksena EU ilmoitti lokakuussa 2015 Komoreille, että se luokitellaan mahdollisesti yhteistyöhön osallistumattomaksi maaksi – mikä todella tapahtuikin touko- ja kesäkuussa 2017 (kun se sai ”punaisen kortin”).

Koska Komorien viranomaiset eivät ole reagoineet tähän mitenkään koko prosessin aikana, komissio ja neuvosto ehdottavat, että sopimus irtisanotaan.

Yleisesti ottaen esittelijällä ei ole mitään syytä olla eri mieltä sopimuksen irtisanomisesta, mutta olisi kiinnitettävä huomiota kahteen seuraavaan seikkaan: Komorien yhteiskunnallinen tilanne on hyvin epävarma, ja YK:n elimet ovat tehneet useita arvioita, joissa arvostellaan EU:n vahvaa asemaa, joka liittyy sopimusten tekemiseen ja kalan hinnan asettamiseen (tonnikalasta maksetaan arvioitua tukkuhintaa vähemmän), ja korostetaan, että kalastuskumppanuussopimuksilla ei ole onnistuttu tukemaan paikallisen toimialan kehittämistä.

Esittelijä haluaisi korostaa sitä, että vaikka EU:n ja Komorien välillä on ollut melkein 30 vuoden ajan kalastuskumppanuussopimuksia, joiden yhtenä osana on ollut yhteistyö ja Komorien kalastusalan kehittäminen koskeva osuus, alan kehityksessä ei ole saavutettu tuntuvampia tuloksia myöskään sellaisilla osa-alueilla kuin seurantaa ja valvontaa koskevat valmiudet, tieteellinen kehittäminen sekä kalastajien ja tarkkailijoiden tekninen koulutus.

Tämä arvio edellyttää, että tämän päätöksen yhteydessä tehdään ehdotuksia, joilla pyritään edistämään kehittämisen tukemisen jatkuvuutta ja saamaan aikaan parannuksia Komorien kalastusolosuhteissa, oheistoiminnoissa sekä kalastajien ja kalastusyhteisöjen elämänlaadussa.

Tässä yhteydessä, kun EU:n ja Komorien välistä yhteistyötä jatketaan erityisesti kehityspolitiikan alalla, on tärkeää, että tätä maata koskevassa EU:n ja sen jäsenvaltioiden toimintapolitiikassa keskitytään strategisiin prioriteetteihin, joista kalastusala on keskeisellä sijalla. EU:n olisi näin ollen edistettävä edelleen varojen siirtoja, joiden avulla Komorit voivat muun muassa

- parantaa kalastushallintoa ja kalastuksen hallintaa koskevaa järjestelmäänsä oikeudelliselta kannalta ja institutionaalisen rakenteen, henkilöstöresursseja (kalastajat, tutkijat, tarkastajat jne.) koskevien valmiuksien sekä Komorien perinteisiin pyydyksiin ja kaloihin liittyvien kaupallisten ja kulttuuristen arvojen osalta
- kehittää seurantaa ja tieteellistä arviointia, rannikoiden suojelua, tarkkailua, valvontaa ja laadunvalvontaa koskevia valmiuksiaan
- perustaa tai uudistaa kalan jäädytykseen, jakeluun ja jalostukseen liittyviä laitoksia
- rakentaa ja saattaa ajan tasalle purkamiseen ja turvallisuuteen liittyvää infrastruktuuria satamissa
- edistää pienimuotoista kalastusta harjoittavan laivaston uudistamista turvallisuuden, merellä olemiseen liittyvien valmiuksien ja kalastuskapasiteetin parantamiseksi.

Esittelijä katsoo, että kestävä kalastusta koskevien sopimusten, joita EU allekirjoittaa kolmansien maiden kanssa, on oltava molempia osapuolia hyödyttäviä ja niissä on asetettava etusijalle toiminta, jolla vahvistetaan kolmansien maiden oikeutta määrätä itse kalastusalaan, taloudellisten oheistoimintojen kehittämisestä sekä meren luonnonvarojen, kalastusyhteisöjen ja kalastusalan työntekijöiden suojelusta. Tällainen kehittäminen luonnonvarojen köyhdyttämisen sijaan on tehokkain ja oikeudenmukaisin tapa torjua LIS-kalastusta.

Esittelijä pyytää lisäksi, että Euroopan parlamentille ilmoitetaan välittömästi kaikesta tähän prosessiin liittyvästä tulevasta kehityksestä.